

THE LIGHT OF THE ETERNAL PEOPLE
Presented by Rabbi Shmuel Irons

Series VI Lecture #15

HEAVEN AND EARTH

A GUIDE TO THE ESSENCE OF JUDAISM
AS EXPRESSED IN OUR PRAYERS

H *HAKORAS HATOV* - GRATITUDE

E EXODUS - *YETZIAS MITZRAIM*

A *AVOS* - PATRIARCHS

V VISIONARIES - *NEVIYIM*

E *ERETZ YISRAEL* - THE LAND OF ISRAEL

N NATURE - *NIFLA'OS HABOREI*

E ETERNAL LIFE - *NITZCHUIS*

A ABSOLUTE EXISTENCE

R REDEMPTION - *GEULAH*

T TORAH (Part Four)

H HEAVEN AND HELL

I. Shimon ben Shetach

A.

בעשרים ושמונה בטבת יתיבא כנישתא על דינא: מפני שכשהיו הצדוקין יושבין בסנהדרין שלהם ינאי המלך ושלמינון המלכה יושבת אצלו ולא היה מישראל יושב עמהם חוץ משמעון בן שטח והיו שואלין תשובות והלכות ולא היו יודעין להביא ראיה מן התורה אמר להם שמעון בן שטח כל מי שהוא יודע להביא ראיה מן התורה יהא ראוי לישב בסנהדרין וכל מי שאינו יודע להביא ראיה מן התורה אינו ראוי לישב בסנהדרין פעם אחת נפל דבר של מעשה ביניהם ולא היו יודעין להביא ראיה מן התורה חוץ מזקן אחד שהיה מפטפט כנגדו א"ל תן לי זמן ולמחר אני משיבך נתן לו זמן הלך וישב לו בינו לבין עצמו וכיון שראה שלא היה יודע להביא ראיה מן התורה למחר נתבייש מלבוא ומלישב בסנהדרין גדולה והעמיד שמעון בן שטח אחד מן התלמידים והושיבו במקומו אמר להם אין פוחתין בסנהדרין של שבעים ואחד. וכך היה עושה בהם יום ויום עד שנסתלקו כולם וישבה סנהדרין ישראל על דעתו ובאותו היום שנסתלקה סנהדרין של צדוקין וישבה סנהדרין של ישראל עשאוהו יום טוב. מגילת תענית פרק עשירי.

On the twenty eighth of Teves the Assembly was rightfully constituted. When the Sanhedrin, constituted by Sadducees, was in session together with Yanai (Alexander Janneus) and Salome at his side, there were none of the main body of Israel with them with the exception of Shimon ben Shetach. They (the king, queen, and Shimon) asked of the "Sanhedrin" various questions dealing with different areas of Halacha, but they were not able to cite any sources from the Torah to support their positions. Shimon ben Shetach said to them: "Anyone who is able to support his view with a proper citation from the Torah is fit to sit on the Sanhedrin. However, anyone that cannot is not fit." Once, a case came before them that they clearly were unable to resolve by bringing a decisive proof from the Torah. One of their elders, however, tried but was challenged by Shimon ben Shetach. The elder said: Give me time to think it through, and by tomorrow I'll answer you. But even after much thought he was still unable to respond to Shimon ben Shetach. Too embarrassed, he did not show up the next day. Shimon replaced him with one of his own disciples. He explained to them that a Sanhedrin must be composed of 71 members and this scholar (his disciple) was the only suitable replacement. One by one he was able to eventually replace the whole Sanhedrin. The day that the process was completed was declared a holiday.

Megilas Tanis Chapter 10

B.

(1) התקין שמעון בן שטח ... שיהיו התנוקות הולכים לבית הספר. ירושלמי כתובות פרק ח

Shimon ben Shetach instituted that children should go to day school (yeshiva ketana).
Yerushalmi Kesubos Chap. 8

(2) אמר רב יהודה אמר רב ברם זכור אותו האיש לטוב ויהושע בן גמלא שמו שאלמלא הוא נשתכחה תורה מישראל ... ותיקן שיהו מושיבין מלמדי תנוקות בכל מדינה ומדינה בכל עיר ועיר ומכניסין אותו כבן שש או כבן שבע. בבא בתרא כא.

Rav Yehuda said that Rav said the following: May Yehoshua ben Gamla be praised because without him the Torah would be forgotten from Israel . . . He instituted that teachers would be set up in every state and city and that the students would be required to go from the ages of six or seven. **Bava Basra 21a**

C. So she had indeed the name of the Regent, but the Pharisees had the authority; for it was they who restored such as had been banished, and set such as were prisoners at liberty, and, to

say all at once, they differed in nothing from lords. However, the queen also took care of the affairs of the kingdom, and got together a great body of mercenary soldiers, and increased her own army to such a degree, that she became terrible to the neighboring tyrants, and took hostages of them; And the country was entirely at peace. **Antiq. Book XIII 16:2**

D.

שכן מצינו בימי שמעון בן שטח, שירדו להם גשמים בלילי רביעיות ובלילי שבתות, עד שנעשו חטים ככליות ושעורים כגרעיני זיתים ועדשים כדינרי זהב, וצררו מהם דוגמא לדורות, להודיע כמה החטא גורם. תענית כג.

In the days of Shimon ben Shetach, the rain fell only on Wednesday nights and Shabbos nights (times that people normally stay indoors). The wheat grains grew as large as kidneys, barley grains as large as olive pits and lentils as large as gold coins. They wrapped them up to preserve them as a sign for all generations to show how sin can affect [potential] blessing. **Taanis 23a**

II. Shemaya and Avtalyon

A.

(1) שמעיה ואבטליון קבלו מ[יהודה בן טבאי ושמעון בן שטח]. אבות א״י

Shemaya and Avtalyon received the oral tradition from [Yehudah ben Tabbar and Shimon ben Shetach]. **Avos 1:10**

(2) שמעיה אומר אהוב את המלאכה ושנא את הרבנות ואל תתודע לרשות: אבות א״י

Shemaya said: Love work and despise lordliness and don't make yourself overly familiar with the government. **Avos 1:10**

(3) אבטליון אומר חכמים הזהרו בדבריכם שמא תורו דבר שלא כתלמוד תורה ותחובו חובת גלות ותגלו למקום מים הרעים ואף התלמידים הבאים אחריכם שמא יורו דבר משמכם שלא כתלמוד תורה ויחובו חובת גלות ויגלו למקום מים הרעים: אבות א״י

Avtalyon used to say: You Sages be careful with your words, lest you be condemned to exile, and you be exiled to a place of evil waters, and the disciples who follow you drink and die, with the result that the name of Heaven becomes profaned. **Avos 1:11**

(4) איזהו מים הרעים הוי אומר ויתערבו בגוים וילמדו מעשיהם (תהלים ק״ו ל״ה) : דבר אחר מים הרעים כמשמעו (אפיקורסין): וי״א שמא יגלו לעבודה קשה:

What is the definition of evil waters? This means that they will [be forced to] mix amongst the nations and learn from their actions. (See Psalms 106:35) Another explanation: Evil waters is referring to heresy. Others say it is referring to harsh labor. **Avos D'Rabbi Nassan Chapter 11**

B.

תנו רבנן: מעשה בכהן גדול אחד שיצא מבית המקדש, והוו אזלי כולי עלמא בתריה. כיון דחזיונהו לשמעיה ואבטליון - שבקוהו לדידיה ואזלי בתר שמעיה ואבטליון. לסוף אתו שמעיה ואבטליון לאיפטורי מיניה דכהן גדול אמר להן: ייתון בני עממין לשלם - אמרו ליה: ייתון בני עממין לשלם - דעבדין עובדא דאהרן, ולא ייתי בר אהרן לשלם - דלא עביד עובדא דאהרן. יומא עא:

Our Rabbis taught: It happened with a high priest that as he came forth from the Sanctuary, all the people followed him, but when they saw Shemayah and Avtalyon, they forsook him and

went after Shemayah and Avtalyon. Eventually Shemayah and Avtalyon visited him, to take their leave of the high priest. He said to them: May the descendants of the heathen come in peace! — They answered him: May the descendants of the heathen, who do the work of Aaron, arrive in peace, but the descendant of Aaron, who does not do the work of Aaron, he shall not come in peace! **Yoma 71b**

III. Hillel

A.

אמרו עליו על הלל הזקן שכל יום ויום היה עושה ומשתכר בטרפציק חציו היה נותן לשומר בית המדרש וחציו לפרנסתו ולפרנסת אנשי ביתו פעם אחת לא מצא להשתכר ולא הניחו שומר בית המדרש להכנס עלה ונתלה וישב על פי ארובה כדי שישמע דברי אלקים חיים מפי שמעיה ואבטליון אמרו אותו היום ערב שבת היה ותקופת שבת היתה וירד עליו שלג מן השמים כשעלה עמוד השחר אמר לו שמעיה לאבטליון אבטליון אחי בכל יום הבית מאיר והיום אפל שמא יום המעונן הוא הציצו עיניהן וראו דמות אדם בארובה עלו ומצאו עליו רום שלש אמות שלג פרקוהו והרחיצוהו וסיכוהו והושיבוהו כנגד המדורה אמרו ראוי זה לחלל עליו את השבת. יומא לה:

They said regarding Hillel the Elder that every day he would work and earn a "Tarpik" (a half dinar). He would give half to the watchman of the Study Hall and half to support himself and his family. One day, he couldn't find any work and without the necessary fee the watchman wouldn't let him in. Hillel climbed up and sat by the sky light of the Study Hall so as to hear the words of Living G-d from the mouths of Shemayah and Avtalyon. There is a tradition that that day was an Erev Shabbos in the middle of winter and (a tremendous amount of) snow fell all over him. At the beginning of dawn Shemayah said to Avtalyon: Avtalyon my brother, every day the room is bright and today it's dark. Perhaps it's cloudy today. They looked closely and saw a human form on the skylight. They went up and found three cubits of snow on top of Hillel. They extracted him, washed him, anointed him, and they placed him opposite a bon fire. They made the comment that for such a person (like Hillel) it was truly worthwhile to violate Shabbos. **Yoma 35b**

B.

על ג' דברים עלה הלל מבבל ... ודרש והסכים ועלה וקיבל הלכה. ירושלמי פסחים פ'ו

Regarding three things did Hillel come up from Babylon (to seek confirmation from Shmaya and Avtalyon)... Hillel expounded (on these three subjects by himself) and was actually correct but went up to Eretz Yisroel and received the confirmation from Shmaya and Avtalyon. **Yerushalmi Pesachim 6:1**

C.

ואותן ב' ישיבות לא ראו שבי ולא שמד ולא שלל ולא שלט בהן לא יון ולא אדום והוציאן הקדוש ברוך הוא י"ב שנה קודם חרבן ירושלים בתורתן ובתלמודן שכך כתיב והגלה את כל ירושלים ואת כל השרים ואת כל גבורי החיל עשרת אלפים גולה וכל החרש והמסגר ולא נשאר זולת דלת עם הארץ (מלכים ב כד), וכי מה גבורה יש בבני אדם ההולכים בגולה, אלא אלו גבורי תורה שכך נאמר בה על כן יאמר בספר מלחמות ד' (במדבר כ"א) ומתוכן החרש והמסגר, חרש שבשעה שאחד מהן מדבר נעשו הכל כחרשין, מסגר כיון שאחד מהן סוגר דברי טומאה וטהרה או איסור והתר אין בעולם שיכול לפתוח לטהר ולהתיר לקיים . . . צדקה עשה הקדוש ברוך הוא עם ישראל שהקדים והגלה את גלות יכניה לגלות צדקיה כדי שלא תשתכח מהן תורה שבע"פ וישבו בתורתן בבבל מן אותה שעה עד היום ולא שלט בהן לא אדום ולא יון ולא גזרו עליהם שמד. מדרש תנחומא (ורשא) פרשת נח

And those two yeshivos (Sura and Pumbedeitha) didn't witness captivity, nor forced assimilation, nor plundering. Neither Greece nor Rome ruled over them. The Holy One, blessed be He, had taken [the Torah scholars] out [of Judea] some twelve years before the destruction of Jerusalem, with all of their Torah knowledge and teachings. This is evident from the verse (Kings II 24:14), "And he carried away all Jerusalem, and all the princes, and all the mighty men of valor, ten thousand captives, and all the *chorosh umasgor* (craftsmen and smiths i.e. a euphemism for Torah scholars); none remained, save the poorest sort of the people of the land. Now what is the 'might' of men that are forced into exile?. Rather this refers to those whose might is in [their superior] Torah knowledge, of whom it is written (Numbers 21:14), "Therefore it is said in the Book of the Wars of the L-rd . . ." Amongst them were the *chorosh umasgor*. They were called *chorosh* (which is similar to the word for a deaf mute) for when one of them would speak, everyone else would be silenced like a deaf mute. They were called *masgor* (which is similar to the word for closing) because when one of them would conclude their presentation regarding the laws of purity and impurity or that which is forbidden or permitted, no one would be able to reopen the discussion to argue about its purity or whether it was permitted. . . . The Holy One, blessed be He, did a righteous [i.e., charitable] thing unto Israel in that the exile of Jechoniah preceded exile of Zedekiah in order that Oral Torah not be forgotten. They sat and learned their Torah in Bavel (Babylon) from that time until the present. Neither Rome nor Greece ruled over them nor did they made decrees of forced assimilation. **Midrash Tanchuma Parshas Noach**

D.

(1) כשנשתכחה תורה מישראל עלה עזרא מבבל ויסדה. חזרה ונשתכחה עלה הלל הבבלי ויסדה. סוכה כ.

When the Torah was forgotten from Israel, Ezra went up from Babylon and reestablished it. When it was forgotten again, Hillel the Babylonian went up from Babylon and restored it. **Sukah 20a**

(2) תנו רבנן הלכה זו נתעלמה מבני בתירא פעם אחת חל ארבעה עשר להיות בשבת שכחו ולא ידעו אם פסח דוחה את השבת אם לאו אמרו כלום יש אדם שיודע אם פסח דוחה את השבת אם לאו אמרו להם אדם אחד יש שעלה מבבל והלל הבבלי שמו ששימש שני גדולי הדור שמעיה ואבטליון ויודע אם פסח דוחה את השבת אם לאו שלחו וקראו לו אמרו לו כלום אתה יודע אם הפסח דוחה את השבת אם לאו אמר להם וכי פסח אחד יש לנו בשנה שדוחה את השבת והלא הרבה יותר ממאתים פסחים יש לנו בשנה שדוחין את השבת אמרו לו מנין לך אמר להם נאמר מועדו בפסח ונאמר מועדו בתמיד מה מועדו האמור בתמיד דוחה את השבת אף מועדו האמור בפסח דוחה את השבת ועוד ק"ו הוא ומה תמיד שאין ענוש כרת דוחה את השבת פסח שענוש כרת אינו דין שדוחה את השבת מיד הושיבוהו בראש ומינוהו נשיא עליהם. פסחים סו.

The Rabbis taught us that this halacha (that a korbon Pesach is brought on Shabbos) was forgotten by the "Bnai Besaira" (the family that was acting in the capacity of President of the Sanhedrin after the death of Shemayah and Avtalyon). One time, *erev* (the eve) of Pesach fell out on Shabbos. The Bnai Besaira forgot and did not know whether the korbon Pesach has precedence over Shabbos or not. They asked: "Does anyone know if Pesach has precedence over Shabbos or not?" They were told: There is one man who came up from Babylon and Hillel the Babylonian is his name; who studied under Shemaya and Avtalyon and knows if the korbon Pesach takes precedence. He said to them: Do we have just one Pesach a year? We have over two hundred "pesachs" a year that push aside Shabbos. They asked him: "How do you know

this?" He replied: "The word "moado" is stated both by the korbon tomid and the korbon Pesach. Just like the korbon tomid is brought on Shabbos so too the korbon Pesach is brought on Shabbos..." They immediately sat him up front and appointed him as "Nasi" (President of the Sanhedrin). **Pesachim 66a**

E.

ארבעה מתו בני מאה ועשרים שנה: משה הלל הזקן רבן יוחנן בן זכאי ורבי עקיבא. משה היה במצרים ארבעים שנה ובמדין ארבעים שנה ופרנס את ישראל ארבעים שנה. הלל הזקן עלה מבבל בן ארבעים שנה ושמם חכמים ארבעים שנה ופרנס את ישראל ארבעים שנה. ספרי זאת הברכה ס' ל"ו

Four died at the age of one hundred and twenty: Moshe, Hillel the Elder, Rabban Yochanon ben Zacai, and Rabbe Akiva. Moshe was in Egypt for forty years, was in Midian for forty years and led the Jewish People for forty years. Hillel the Elder went up from Babylon at the age of forty, studied under the Sages for forty years and led the Jewish people for forty years. **Sifri Zos HaBracha 36**

F.

הלל ושמעון גמליאל ושמעון נהגו נשיאותן לפני הבית מאה שנה. שבת טו.

Hillel, Shimon, Gamliel, and Shimon had the position of "Nasi" (President of the Sanhedrin) for a total period of one hundred years while the Bais Hamikdash was still standing. **Shabbos 15a**

G.

הלל ושמאי קבלו מהם הלל אומר הוי מתלמידיו של אהרן אוהב שלום ורודף שלום אוהב את הבריות ומקרבן לתורה. אבות אייב

Hillel and Shamai received the Torah from Shmaya and Avtalion. Hillel said: Be from the students of Aaron; love peace, pursue peace, love humanity and bring them closer to Torah. **Avos 1:12**

H.

תנו רבנן: לעולם יהא אדם ענוותן כהלל ואל יהא קפדן כשמאי. מעשה בשני בני אדם שהמרו זה את זה, אמרו: כל מי שילך ויקניט את הלל - יטול ארבע מאות זוז. אמר אחד מהם: אני אקניטנו. אותו היום ערב שבת היה, והלל חפף את ראשו. הלך ועבר על פתח ביתו, אמר: מי כאן הלל? מי כאן הלל? נתעטף ויצא לקראתו. אמר לו: בני, מה אתה מבקש? אמר לו: שאלה יש לי לשאול. אמר לו: שאל בני, שאל - מפני מה ראשיהן של בבליים סגלגלות? - אמר לו: בני, שאלה גדולה שאלת - מפני שאין להם חיות פקחות. הלך והמתין שעה אחת, חזר ואמר: מי כאן הלל? מי כאן הלל? נתעטף ויצא לקראתו. אמר לו: בני, מה אתה מבקש? אמר לו: שאלה יש לי לשאול. אמר לו: שאל בני, שאל - מפני מה עיניהן של תרמודיין תרוטות? אמר לו: - בני, שאלה גדולה שאלת - מפני שדריין בין החולות. הלך והמתין שעה אחת, חזר ואמר: מי כאן הלל? מי כאן הלל? נתעטף ויצא לקראתו. אמר לו: בני, מה אתה מבקש? - אמר לו: שאלה יש לי לשאול. - אמר לו: שאל בני, שאל - מפני מה רגליהם של אפרקיים רחבות? - אמר לו: בני, שאלה גדולה שאלת - מפני שדריין בין בצעי המים. - אמר לו: שאלות הרבה יש לי לשאול, ומתירא אני שמא תכעוס. נתעטף וישב לפניו, - אמר לו: כל שאלות שיש לך לשאול - שאל. - אמר לו: אתה הוא הלל שקורין אותך נשיא ישראל? - אמר לו: הן. - אמר לו: אם אתה הוא - לא ירבו כמותך בישראל. - אמר לו: בני, מפני מה? - אמר לו: מפני שאבדתי על ידך ארבע מאות זוז. - אמר לו: הוי זהיר ברוחך, כדי הוא הלל שתאבד על ידו ארבע מאות זוז וארבע מאות זוז - והלל לא יקפיד. תנו רבנן: מעשה בנכרי אחד שבא לפני שמאי, אמר לו:

כמה תורות יש לכם? אמר לו: שתים, תורה שבכתב ותורה שבעל פה. אמר לו: שבכתב - אני מאמינך, ושבעל פה - איני מאמינך. גיירני על מנת שתלמדני תורה שבכתב. גער בו והוציאו בנזיפה. בא לפני הלל - גייריה, יומא קמא אמר ליה: א"ב ג"ד, למחר אפיך ליה. אמר ליה: והא אתמול לא אמרת לי הכי? אמר לו: לאו עלי דידי קא סמכת? דעל פה נמי סמוך עלי? שוב מעשה בנכרי אחד שבא לפני שמאי, אמר לו: גיירני על מנת שתלמדני כל התורה כולה כשאני עומד על רגל אחת. דחפו באמת הבנין שבידו. בא לפני הלל, גייריה. אמר לו: דעלך סני לחברך לא תעביד - זו היא כל התורה כולה, ואידך - פירושה הוא, זיל גמור. שוב מעשה בנכרי אחד שהיה עובר אחורי בית המדרש, ושמע קול סופר שהיה אומר (שמות כח) ואלה הבגדים אשר יעשו חשן ואפוד. אמר: הללו למי? אמרו לו: לכהן גדול, אמר אותו נכרי בעצמו, אלך ואתגייר, בשביל שישמוני כהן גדול. בא לפני שמאי, אמר ליה: גיירני על מנת שתשימני כהן גדול. דחפו באמת הבנין שבידו. בא לפני הלל - גייריה. אמר לו: כלום מעמידין מלך אלא מי שיוודע טכסיסי מלכות? לך למוד טכסיסי מלכות. הלך וקרא, כיון שהגיע (במדבר א) והזר הקרב יומת אמר ליה: מקרא זה על מי נאמר? אמר לו: אפילו על דוד מלך ישראל. נשא אותו גר קל וחומר בעצמו: ומה ישראל שנקראו בנים למקום, ומתוך אהבה שאהבם קרא להם (שמות ד) בני בכרי ישראל - כתיב עליהם והזר הקרב יומת, גר הקל שבא במקלו ובתרמילו - על אחת כמה וכמה בא לפני שמאי, אמר לו: כלום ראוי אני להיות כהן גדול? והלא כתיב בתורה והזר הקרב יומת בא לפני הלל, אמר לו: ענוותן הלל, ינוחו לך ברכות על ראשך שהקרבתי תחת כנפי השכינה. לימים נזדווגו שלשתן למקום אחד, אמרו: קפדנותו של שמאי בקשה לטורדנו מן העולם, ענוותנותו של הלל קרבנו תחת כנפי השכינה. שבת ל:לא.

Our Rabbis taught: A man should always be gentle like Hillel, and not impatient like Shammai. It once happened that two men made a wager with each other, saying, "The one who successfully makes Hillel angry will receive four hundred zuz. One of them said, "I'll go and infuriate him." That day was Sabbath eve, and Hillel was washing his head. He went, passed by the door of his house, and called out, "Is Hillel here, is Hillel here?" Thereupon, [Hillel] robed and went out to him, saying, "My son, what do you need?" "I have a question to ask," said he. "Ask, my son," he prompted. Thereupon, he asked, "Why are the heads of the Babylonians round?" "My son, you have asked a great question," he replied, "because they have no skillful midwives." He departed, tarried a while, returned, and called out, "Is Hillel here; is Hillel here?" He robed and went out to him, saying, "My son, what do you require?" "I have a question to ask," said he. "Ask, my son," he prompted. Thereupon he asked: "Why are the eyes of the Palmyreans bleared?" "My son, you have asked a great question, he replied, "because they live in sandy places." He departed, tarried a while, returned, and called out, "Is Hillel here; is Hillel here?" He robed and went out to him, saying, "My son, what do you require?" "I have a question to ask," said he. "Ask, my son," he prompted. He asked, "Why are the feet of the Africans wide?" "My son, you have asked a great question," said he; "because they live in watery marshes." "I have many questions to ask," said he, "but fear that you may become angry." Thereupon, he robed, sat before him and said, "Ask all the questions you have to ask," "Are you the Hillel who is called the Nasi (prince) of Israel?" "Yes," he replied. "If that is you," he retorted, may there not be many like you in Israel." "Why, my son?" he asked. "Because I have lost four hundred zuz through you," he complained. "Be careful of your moods," he answered. "Hillel is worth it that you should lose four hundred zuz and yet another four hundred zuz through him, yet Hillel shall not lose his temper."

Our Rabbis taught: A certain heathen once came before Shammai and asked him, "How many Toroth have you?" "Two," he replied: "the Written Torah and the Oral Torah." "I believe you with respect to the Written, but not with respect to the Oral Torah; make me a proselyte on condition that you teach me the Written Torah [only]." [But] he scolded and repulsed him in anger. When he went before Hillel, he accepted him as a proselyte. On the first day, he taught

him, "Alef, beth, gimmel, dalet;" the following day he reversed [the order] to him. "But that isn't the way you taught them to me yesterday," he protested. "Must you then not rely upon me? Then rely upon me with respect to the Oral [Torah] too." On another occasion it happened that a certain heathen came before Shammai and said to him, "Make me a proselyte, on condition that you teach me the whole Torah while I stand on one foot." Thereupon he repulsed him with the builder's cubit which was in his hand. When he went before Hillel, he said to him, "What is hateful to you, do not to your neighbour: that is the whole Torah, while the rest is the commentary thereof; go and learn it." On another occasion it happened that a certain heathen was passing behind a Beth Hamidrash, when he heard the voice of a teacher reciting, "And these are the garments which they shall make; a breastplate, and an ephod." Said he, "For whom are these?" "For the High Priest," he was told. Then said that heathen to himself, "I will go and become a proselyte, that I may be appointed a High Priest." So he went before Shammai and said to him, "Make me a proselyte on condition that you appoint me a High Priest." But he repulsed him with the builder's cubit which was in his hand. He then went before Hillel, who made him a proselyte. Said he to him, "Can any man be made a king but he who knows the arts of government? Do you go and study the arts of government!" He went and read. When he came to, "And the stranger that cometh nigh shall be put to death," he asked him, "To whom does this verse apply?" "Even to David, King of Israel," was the answer. Thereupon that proselyte reasoned within himself a fortiori: if Israel, who are called sons of the Omnipresent, and who in His love for them He designated them, "Israel is my son, my firstborn," yet it is written of them, "And the stranger that cometh nigh shall be put to death", how much more so a mere proselyte, who comes with his staff and wallet! Then he went before Shammai and said to him. "Am I then eligible to be a High Priest; is it not written in the Torah, 'and the stranger that cometh nigh shall be put to death?'" He went before Hillel and said to him, "O gentle Hillel; blessings rest on thy head for bringing me under the wings of the Shechinah!" Some time later the three met in one place; said they, "Shammai's impatience sought to drive us from the world, but Hillel's gentleness brought us under the wings of the Shechinah." **Shabbos 30b-31a**

I.

פעם אחת היו מסובין בעליית בית גוריה ביריחו ונתנה עליהם בת קול מן השמים יש כאן אחד שראוי שתשרה עליו שכינה כמשה רבינו אלא שאין דורו זכאי לכך נתנו חכמים את עיניהם בהלל הזקן וכשמת אמרו עליו הי חסיד הי' הי עניו תלמידו של עזרא. סנהדרין יא.

Once, the Sages were sitting in the upper floor of "Bais Guria" in Jericho and a voice from Heaven issued forth and said: "There is one here who is worthy of the Shechina resting upon him just as it rested upon Moshe Rabainu. His generation, however, does not merit this." The Sages turned their eyes towards Hillel the Elder. When he died, they said of him: "That pious one, that humble one, the (spiritual) disciple of Ezra. **Sanhedrin 11a**

IV. Hillel's Legacy

A.

(1) שמונים תלמידים היו לו להלל הזקן שלשים מהם היו ראויים שתשרה שכינה עליהם כמשה רבינו. שלשים מהם ראויים שתעמוד עליהם חמה כיהושע בן נון. עשרים בינונים. גדול שבכולן יונתן בן עוזיאל. קטן שבכולן רבן יוחנן בן זכאי. אמרו עליו על רבן יוחנן בן זכאי שלא הניח מקרא ומשנה גמרא הלכות ואגדות דקדוקי תורה דקדוקי סופרים קלים וחמורים וגזירות שוות תקופות וגמטריות שיחת מלאכי השרת ושיחת שדים ושיחת דקלים משלות כובסין משלות שועלים דבר גדול ודבר קטן דבר גדול מעשה מרכבה דבר קטן היות דאביי ורבא לקיים מה שנאמר להנחיל

אוהבי יש ואוצרותיהם אמלא. וכי מאחר דקטן שבכולן כך גדול שבכולן על אחת כמה וכמה. אמרו עליו על יונתן בן עוזיאל בשעה שיושב ועוסק בתורה כל עוף שפורח מיד נשרף. סוכה כח.

Hillel the Elder had eighty (prime) disciples. Thirty of them were worthy of the Shechina (Divine Presence) resting on them as it had rested on Moshe Rabainu. Thirty of them were worthy of the miracle of the Sun standing still as it had occurred through Yehoshuah bin Nun. Twenty were "average". The greatest of them was Yonason ben Uziel. The smallest of them was Rabban Yochanon ben Zakai. It has been said regarding Rabban Yochanon ben Zakai that he had expertise in Scripture, Mishna, Gemorah, Halachos, Aggados, the inferences made from the careful reading of Scriptural texts, the enactments of the Rabbis, the principles of hermeneutics, calculations for the seasons and fixing the calendar, gematrias, the speech of the angels, the speech of the demons, the speech of the palm trees, parables of the launderers and the foxes, the great topic [the function of the Divine Chariot] and the relatively minor topic [the Talmudic discussions of Abayee and Rovo]. This was a fulfillment of the verse "To give substance as an inheritance to my beloved and their treasure houses will I fill (Mishle 8)." Since the smallest disciple of Hillel reached such a level, (we can assume that) that level was most certainly reached by his greatest disciple. It has been said regarding Yonason ben Uziel that at the time he would be sitting and involving himself with the study of Torah, any bird that would fly by would be immediately burned. **Sukah 28a**

(2) רבן יוחנן בן זכאי עסק בפרקמטיא ארבעים שנה ושמש חכמים ארבעים שנה ופרנס את ישראל ארבעים שנה. רבי עקיבא היה רועה ארבעים שנה ושמש חכמים ארבעים שנה ופרנס את ישראל ארבעים שנה. ספרי זאת הברכה ס' ל"ו

Rabban Yochanon ben Zakai was involved in business for forty years, studied under the Sages for forty years and led the Jewish people for forty years. Rabbi Akiva was a shepherd for forty years, studied under the Sages for forty years and led the Jewish people for forty years. **Sifri Zos Habracha 36**

(3) אמרו עליו על רבן יוחנן בן זכאי מימיו לא שח שיחת חולין ולא הלך ד' אמות בלא תורה ובלא תפילין ולא קדמו אדם בבית המדרש ולא ישן בבית המדרש לא שינת קבע ולא שינת עראי ולא הרהר במבואות המטונפות ולא הניח אדם בבית המדרש ויצא ולא מצאו אדם יושב ודומם אלא יושב ושונה ולא פתח אדם דלת לתלמידיו אלא הוא בעצמו ולא אמר דבר שלא שמע מפי רבו מעולם ולא אמר הגיע עת לעמוד מבית המדרש חוץ מערבי פסחים וערבי יום הכפורים. סוכה כח.

It was said regarding Rabban Yochanon ben Zakai that throughout his entire life he never spoke mundane speech, he never walked four cubits without studying Torah or without being adorned with tephillin (phylacteries). No one came earlier than he to the Bais HaMedrash (Study Hall), nor did he sleep there neither a deep slumber nor a light sleep. He did not think about Torah while walking in foul alleyways. He did not leave anyone else in the Bais HaMedrash when he left. No one would ever find him sitting silently. Rather, he would be sitting and studying. He was the only one who opened the doors for his students. He never said anything that he had not heard from his teachers. He also never told his students: "It is time to leave and cease studying in the Bais Medrash", except on the eve of Passover and the eve of Yom Kippur. **Sukah 28a**

(4) אמרו עליו על רבן יוחנן בן זכאי שלא הקדימו אדם שלו' מעולם ואפילו נכרי בשוק. ברכות ז"י.

It was said regarding Rabban Yochanon ben Zakai that no one ever preceded him in giving the greeting of "Shalom", even a pagan [whom he would meet] in the marketplace. **Berachos 17a**

5) וכן אמרו עליו שאמר אם יהיו כל השמים יריעות וכל האילנות קולמוסין וכל הימים דיו אין כדי לכתוב את חכמתי שלמדתי מרבי ולא אצלתי מחכמת חכמים אלא כשם שזבוב הזו הטובלת בים הגדול ומשהו מחסרו. מסכת סופרים טז:ח

It was also said regarding him (Rabban Yochanon ben Zakai) that he said the following statement, "If all the heavens were sheets and all the trees were pens and all the seas were ink, it wouldn't be sufficient to write all the wisdom that I learned from my teacher. And I only extracted wisdom from the Sages to the extent that a fly that immerses itself in the Mediterranean is able to extract water. Only an infinitesimal portion of the sea is extracted." **Maseches Sofrim 16:8**

B.

א"ר אבא אמר שמואל שלש שנים נחלקו ב"ש וב"ה הללו אומרים הלכה כמותנו והללו אומרים הלכה כמותנו יצאה בת קול ואמרה אלו ואלו דברי אלקים חיים הן והלכה כב"ה וכי מאחר שאלו ואלו דברי אלקים חיים מפני מה זכו ב"ה לקבוע הלכה כמותן מפני שנוחין ועלובין הם ושונין דבריהן ודברי ב"ש ולא עוד אלא שמקדימין דברי ב"ש לדבריהן כאותה ששנינו מי שהי' ראשו ורובו בסוכה ושלחנו בתוך הבית בית שמאי פוסלין וב"ה מכשירין אמרו ב"ה לב"ש לא כך הי' מעשה שהלכו זקני ב"ש וזקני ב"ה לבקר את ר' יוחנן בן החורנית ומצאוהו יושב ראשו ורובו בסוכה ושלחנו בתוך הבית אמרו להן בית שמאי משם ראייה אף הן אמרו לו אם כך היית נוהג לא קיימת מצות סוכה מימך ללמדך שכל המשפיל עצמו הקב"ה מגביהו וכל המגביה עצמו הקב"ה משפילו כל המחזר על הגדולה גדולה בורחת ממנו וכל הבורח מן הגדולה גדולה מחזרת אחריו וכל הדוחק את השעה שעה דוחקתו וכל הנדחה מפני שעה שעה עומדת לו. עירובין יג:

Rabbi Abba said that Shmuel said that for three years Bais Shamai disagreed with Bais Hillel. These (Bais Shamai) said that the halacha should be decided according to our opinion (because Bais Shamai were greater logicians) and those (Bais Hillel) said that the halacha should be decided according to our opinion (because Bais Hillel was in the majority). An echo from Heaven issued forth and said, "These and those are the words of the Living G-d, but the halacha has been decided according to the opinion of Bais Hillel." Since these and those are the words of the living G-d what did Bais Hillel do to deserve to be considered the only authoritative opinion? Because they were pleasant and humble. In addition not only did they repeat the words of Bais Shamai (who disagreed with them) but they also stated the position of Bais Shamai before they stated their own position. . . . We can derive from this story the following principles: One who humbles himself, will be elevated by Hashem. One who attempts to elevate himself, however, will eventually be humbled by Hashem. One who attempts to achieve domination, will find it to be an elusive goal. On the other hand, one who runs away from being in a position of power will find that position chasing him. One who pushes to achieve when the time is not auspicious will be in turn pushed away. One who lets time take its course, will find that eventually his time will come. **Eruvin 13b**

V. Survival Amongst Strife and Destruction

A.

אמר רבי עקיבא: כשהייתי עם הארץ אמרתי: מי יתן לי תלמיד חכם ואנשכנו כחמור. אמרו לו תלמידיו: רבי, אמור ככלב - אמר להן: זה - נושך ושובר עצם, וזה - נושך ואינו שובר עצם. . . . רבי

אליעזר אומר: אילמלא אנו צריכים להם למשא ומתן - היו הורגין אותנו. . . . גדולה שנאה ששונאין עמי הארץ לתלמיד חכם, יותר משנאה ששונאין אומות העולם את ישראל, ונשותיהן יותר מהן. תנא: שנה ופירש - יותר מכולן. פסחים מט:

It was taught, R. Akiba said: When I was an *am ha-aretz* (ignorant of the Torah) I said: I would that I had a Torah scholar [before me], and I would maul him like an donkey. Said his disciples to him, Rabbi, why didn't you say, 'like a dog'? He answered them, 'the former bites and breaks the bones, while the latter bites but does not break the bones. . . . It was taught, R. Eliezer said: But that we are necessary to them for trade, they would kill us. . . . Greater is the hatred wherewith the 'ammei ha-aretz' hate the scholar than the hatred wherewith the heathens hate Israel, and their wives [hate even] more than they. It was taught: He who has studied and then abandoned [the Torah] [hates the scholar] more than all of them. **Pesachim 49b**

B. But of the fourth sect of Jewish philosophy, Judas the Galilean was the author. These men agree in all other things with the Pharisaic notions; but they have an inviolable attachment to liberty, and say that G-d is to be their only Ruler and Lord. They also do not value dying any kinds of death, nor indeed do they heed the deaths of their relations and friends, nor can any such fear make them call any man lord. And since this immovable resolution of theirs is well known to a great many, I shall speak no further about that matter; nor am I afraid that any thing I have said of them should be disbelieved, but rather fear, that what I have said is beneath the resolution they show when they undergo pain. **Antiquities Book XVIII**

C. When the country was purged of these, there sprang up another sort of robbers in Jerusalem, which were called Sicarii, who slew men in the day time, and in the midst of the city; this they did chiefly at the festivals, when they mingled themselves among the multitude, and concealed daggers under their garments, with which they stabbed those that were their enemies; and when any fell down dead, the murderers became a part of those that had indignation against them; by which means they appeared persons of such reputation, that they could by no means be discovered. The first man who was slain by them was Jonathan the high priest, after whose death many were slain every day, while the fear men were in of being so served was more afflicting than the calamity itself; and while every body expected death every hour, as men do in war, so men were obliged to look before them, and to take notice of their enemies at a great distance; nor, if their friends were coming to them, durst they trust them any longer; but, in the midst of their suspicions and guarding of themselves, they were slain. Such was the celerity of the plotters against them, and so cunning was their contrivance. **Josephus, War of the Jews Book II Chapter 13**

D. There was also another body of wicked men gotten together, not so impure in their actions, but more wicked in their intentions, which laid waste the happy state of the city no less than did these murderers. These were such men as deceived and deluded the people under pretense of Divine inspiration, but were for procuring innovations and changes of the government; and these prevailed with the multitude to act like madmen, and went before them into the wilderness, as pretending that G-d would there show them the signals of liberty. But Felix thought this procedure was to be the beginning of a revolt; so he sent some horsemen and footmen both armed, who destroyed a great number of them. **Ibid.**

E. מקדש שני, שהיו עוסקין בתורה ובמצות וגמילות חסדים מפני מה חרב? מפני שהיתה בו שנאת חנם. ללמדך ששקולה שנאת חנם כנגד שלש עבירות: עבודה זרה, גלוי עריות, ושפיכות דמים. יומא ט:

Why was the second Sanctuary destroyed, seeing that in its time they were occupying themselves with Torah study, [observance of] precepts, and the practice of charity? Because therein prevailed hatred without [a justifiable] cause. That teaches you that groundless hatred is considered as of even gravity with the three sins of idolatry, immorality, and bloodshed together.

Yoma 9b

F.

אמרו עליו על רבן יוחנן בן זכאי שלא הקדימו אדם שלו מעולם ואפילו נכרי בשוק. ברכות יז.

It was said regarding Rabban Yochanon ben Zakai that no one ever preceded him in giving the greeting of "Shalom", even a pagan [whom he would meet] in the marketplace. **Berachos 17a**

G.

הוּוּ בהוּ הנהוּ בריוני, אמרו להוּ רבנן: ניפוק ונעביד שלמא בהדיהו, לא שבקינהו. אמרו להוּ: ניפוק ונעביד קרבא בהדיהו, אמרו להוּ רבנן: לא מסתייעא מילתא. קמו קלנהו להנהו אמברי דחיטי ושערי, והוּוּ כפנא. . . . אבא סקרא ריש בריוני דירושלים בר אחתיה דרבן יוחנן בן זכאי הוּוּ, שלח ליה: תא בצינעא לגבאי. אתא, א"ל: עד אימת עבדיתו הכי, וקטליתו ליה לעלמא בכפנא? א"ל: מאי איעביד, דאי אמנא להוּ מידי קטלו לִי א"ל: חזי לי תקנתא לדידי דאיפוק, אפשר דהוּי הצלה פורתא. א"ל: נקוט נפשך בקצירי, וליתי כולי עלמא ולישיילו בך, ואייתי מידי סריא ואגני גבך, ולימרו דנח נפשך, וליעיילו בך תלמידך ולא ליעול בך איניש אחרינא, דלא לרגשן בך דקליל את, דאינהו ידעי דחייא קליל ממייתא. עביד הכי, נכנס בו רבי אליעזר מצד אחד ורבי יהושע מצד אחר, כי מטו לפיתחא בעו למדקריה, אמר להוּ: יאמרו רבן דקרן בעו למדחפיה, אמר להוּ: יאמרו רבן דחפן פתחו ליה בבא, נפק. כי מטא להתם, אמר: שלמא עלך מלכא, שלמא עלך מלכא. . . . אדהכי אתי פריסתקא עליה מרומי, אמר ליה: קום, דמית ליה קיסר, ואמרי הנהו חשיבי דרומי לאותיבך ברישא. . . . אמר ליה: מיזל אזילנא ואינש אחרינא משדרנא, אלא בעי מינאי מידי דאתן לך. אמר ליה: תן לי יבנה וחכמיה, ושושילתא דרבן גמליאל, ואסוותא דמסיין ליה לרבי צדוק. קרי עליה רב יוסף, ואתימא רבי עקיבא: (ישעיהו מד) משיב חכמים אחור ודעתם יסכל, איבעי למימר ליה לשבקינהו הדא זימנא. והוא סבר, דלמא כולי האי לא עביד, והצלה פורתא נמי לא הוּי. גיטין נו:

The *biryonim* (ruffians who were zealots) were then in the city. The Rabbis said to them: Let us go out and make peace with them [the Romans]. They would not let them, but on the contrary said, Let us go out and fight them. The Rabbis said: You will not succeed. They then rose up and burnt the stores of wheat and barley so that a famine ensued. . . . Abba Sikra (Father of the Sicarii) the head of the *biryonim* in Jerusalem was the son of the sister of Rabban Yohanan b. Zakkai. [The latter] sent to him saying, Come to visit me privately. When he came he said to him, How long are you going to carry on in this way and kill all the people with starvation? He replied: What can I do? If I say a word to them, they will kill me. He said: Devise some plan for me to escape. Perhaps I shall be able to save a little. He said to him: Pretend to be ill, and let everyone come to inquire about you. Bring something evil smelling and put it by you so that they will say you are dead. Let then your disciples get under your bed, but no others, so that they shall not notice that you are still light, since they know that a living being is lighter than a corpse. He did so, and R. Eliezer went under the bier from one side and R. Joshua from the other. When they reached the door, some men wanted to put a lance through the bier. He said to them: Shall [the Romans] say. They have pierced their Master? They wanted to give it a push. He said to them: Shall they say that they pushed their Master? They opened a town gate for him and he got out. When he reached the Romans he said, 'Peace to you, O king, peace to you, O king.' . . .

At this point a messenger came to him from Rome saying, Up, for the Emperor is dead, and the notables of Rome have decided to make you head [of the State]. . . . He said; I am now going,

and will send someone to take my place. You can, however, make a request of me and I will grant it. He said to him: Give me Yavneh and its Torah scholars, and the family chain of Rabban Gamaliel, and physicians to heal R. Zadok. R. Joseph, or some say R. Akiba, applied to him the verse (Isaiah 44:25), '[G-d] turneth wise men backward and maketh their knowledge foolish'. He ought to have said to him; Let them [the Jews] off this time. He, however, thought that so much he would not grant, and so even a little would not be saved. **Gittin 56a-b**